

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Kumprechtem ve věci

žalobce: **O. V.**
zastoupen Mgr. Václavem Voříškem, advokátem
se sídlem AK v Praze 8, Černého 517/13, PSČ 182 00

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
se sídlem v Hradci Králové, Pivovarské náměstí 1245, PSČ 500 03

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. února 2017, č. j. KUKHK-4771/DS/2016/Er,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět žaloby

1. Žalovaným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Městského úřadu Nová Paka ze dne 15. 11. 2016, č.j. MUNP/2016/16834, sp. zn. MUNP/2016/3353/SO/LK, a toto potvrdil. Tímto prvoinstančním správním rozhodnutím byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupku dle ust. § 125c odst. 1 písm. k) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách

některých zákonů (zákon o silničním provozu), v tehdy platném znění (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se měl dopustit tím, že dne 1.3.2016 řídil silniční motorové vozidlo tovární značky AUDI A6, registrační značky, ve směru jízdy od obce Nová Paka na obec Rožkopov, kdy při projíždění obcí Stará Paka v 16:25 hodin zastavil jím řízené vozidlo v ulici Revoluční, před domem čp. 113, a pravou stranou vozidla zůstal stát na chodníku. Za uvedené protiprávní jednání byla žalobci podle § 125c odst. 5 písm. g) zákona o silničním provozu uložena pokuta ve výši 1.500,-Kč a povinnost nahradit náklady řízení v paušální výši 1.000,- Kč. Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. února 2017, č.j. KUKHK-4771/DS/2016/Er, včas žalobu, kterou odůvodnil následujícím způsobem.

II. Obsah žaloby

2. Správní orgány podle žalobce předně **neprokázaly, že by žalobce stál se svým vozidlem zčásti na chodníku**, když tento závěr řádně neodůvodnily. Dovolával se přitom právní věty z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č. j. 2 As 48/2008 – 58, podle které *„přestupku proti bezpečnosti a plynulosti silničního provozu na pozemních komunikacích podle § 22 odst. 1 písm. l) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve spojení s § 53 odst. 2 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, se dopustí i ten, kdo zaparkoval vozidlo na chodník. Ve správním řízení však musí být postaveno najisto, že se jedná o chodník, a toto důkazní břemeno nese správní úřad.“*
3. A žalobce pokračoval s tím, že v odůvodnění citovaného rozsudku Nejvyšší správní soud rozvedl, že *„nemůže být sporu o tom, že chodník představuje jednu z forem komunikace (viz např. důvodová zpráva k zákonu o pozemních komunikacích, podle níž „do IV. Kategorie místních komunikací patří především chodníky, pěšiny a cyklistické stezky“). Samotný zákon o pozemních komunikacích tuto kategorii místních komunikací vymezuje jako komunikace nepřístupné provozu silničních motorových vozidel nebo na kterých je umožněn smíšený provoz.“*

Podle ustanovení § 3 odst. 1 cit. zákona „o zařazení pozemní komunikace do kategorie dálnice, silnice nebo místní komunikace rozhoduje příslušný silniční správní úřad na základě jejího určení, dopravního významu a stavebnětechnického vybavení.“ Podle ustanovení § 44 odst. 1 tohoto zákona se v řízení rozhoduje podle správního řádu. Z toho je možno usoudit, že u místních komunikací, silnic a dálnic nepostačuje - na rozdíl od účelových komunikací - pouhé naplnění faktických znaků stanovených v zákoně, ale je dále třeba, aby byly platně zařazeny do určité kategorie. Pokud by tedy v daném případě předmětný pozemek, kde žalobce zaparkoval vozidlo, byl zařazen do zmiňované kategorie místních komunikací, bylo by předmětné sankční rozhodnutí v zásadě vydáno v souladu se zákonem a pokud by odpovídalo i ostatním podmínkám, standardně vyžadovaných v právním státu (zejména respektování proporcionality sankce), muselo by uspět i v následném soudním přezkumu.

Je však na správním úřadu, aby tvrdil, že daná komunikace je skutečně chodníkem a aby pro toto tvrzení obstaral nezbytné důkazy. Lze tak plně přisvědčit názoru krajského soudu, že správní úřady toliko tvrdily, že předmětný pozemek je určen k pěší chůzi, nicméně ze správního řízení nevyplývalo, že by právě tato část pozemku byla příslušným orgánem výslovně určena jako chodník, byť tak samozřejmě stavebně a technicky sloužit mohla. Oba správní úřady tak svůj závěr, že se jedná o chodník, nedoložily příslušným rozhodnutím, nýbrž toliko jeho stavebně technickým popisem, což však zjevně nepostačuje.“

4. Ve světle uvedeného žalobce namítal, že v přezkoumávané věci správní orgány toliko tvrdily, že místo, kde žalobce s vozidlem stál, bylo chodníkem, nedoložily však příslušné rozhodnutí silničního úřadu o zařazení předmětné pozemní komunikace do kategorie chodníků. Nepodařilo se jim tedy prokázat, že se skutečně o chodník jednalo, a nepodařilo se jim tak prokázat ani to, že by se žalobce dopustil porušení § 53 odst. 2 silničního zákona. Krom toho se správní orgány nezabývaly ani stavebně technickým popisem předmětného místa, a proto je jejich závěr o tom, že se jednalo o chodník, nepřezkoumatelný, neboť není zřejmé, z čeho správní orgány dovodily, že se o chodník jednalo.
5. K uvedenému žalobce dále dodal, že má pochybnost o tom, zda se jedná o chodník, jelikož v daném místě je patník (myšleno zřejmě obrubník)) snížen tak, aby na pozemní komunikaci bylo možné vjet. Krom toho se v bezprostřední blízkosti nachází výjezd z místa mimo pozemní komunikaci. Nelze prý pominout ani skutečnost, že žalobce své vozidlo ustavil tak, jak je zachyceno na videozáznamu a fotografiích z toho důvodu, že totožným způsobem stálo policejní vozidlo.
6. Žalobce dále **namítal překvapivost rozhodnutí** prvoinstančního správního orgánu, a to ze dvou důvodů. Prvním je ten, že správní orgán dal najevo, že považuje za nezbytné vyslechnout svědka R., spolujezdce žalobce, neboť jej předvolal k ústnímu jednání. Svědek R. se však z nařízeného ústního jednání omluvil s odůvodněním, že v kritické době bude na dovolené v Egyptě. Správní orgán tuto omluvu nejprve akceptoval, následně však učinil spornou její pravdivost, to však nic nemění na tom, že pokud se předvolaný svědek nedostaví, může účastník jednání legitimně očekávat, že správní orgán jej opakovaně předvolá, nebo případně, pokud by jeho výslech nadále nepovažoval za nezbytný, že s touto okolností účastníky řízení seznámí.
7. Správní orgán ale žalobce před vydáním rozhodnutí prvního stupně neinformoval o tom, že od výsledku svědka R. upouští. Žalobce přitom s vyjádřením k podkladům rozhodnutí vyčkával do okamžiku, kdy budou shromážděny všechny podklady rozhodnutí, což žalobce legitimně očekával, že nastane až tehdy, až správní orgán provede veškeré dokazování, o kterém dal najevo, že je považuje za nezbytné, a to mj. právě výsledkem pana R.
8. Druhým důvodem překvapivosti rozhodnutí prvního stupně je, že žalovaný ve svém prvním rozhodnutí uvedl jako důvod pro zrušení prvního rozhodnutí prvního stupně to, že *„ve výroku rozhodnutí i v jeho odůvodnění je uvedena kompletní citace ust. § 4 písm. b) zákona o silničním provozu, čímž se porušení ustanovení stává pro odvolací orgán nepřezkoumatelné, neboť není zřejmé k jakému konkrétnímu porušení došlo.“*
9. Správní orgán následně žalobci zaslal Vyrozumění ze dne 17. 10. 2016, ve kterém žalobci sdělil, že je obviněn z toho, že *„dne 1. 3. 2016 řídil silniční motorové vozidlo tov. zn. AUDI A6 ve směru jízdy od obce Nová Paka na obec Rožkopov, kdy při projíždění obcí Stará Paka v 16:25 hodin zastavil jím řízené vozidlo v ulici Revoluční před domem č.p. 113 pravou stranou vozidla na chodníku a zůstal zde stát, což bylo řádně zadokumentováno policejním orgánem.“*
10. Poté správní orgán vydal druhé rozhodnutí, kterým žalobce uznal vinným z toho, že *„dne 1. 3. 2016 řídil silniční motorové vozidlo tov. zn. AUDI A6 ve směru jízdy od obce Nová Paka na obec Rožkopov, kdy při projíždění obcí Stará Paka v 16:25 hodin se neřídil pravidly provozu na pozemních komunikacích a zastavil jím řízené vozidlo v ulici Revoluční před domem č.p. 113 pravou stranou vozidla na chodníku a zůstal zde stát, což bylo řádně*

zadokumentováno policejním orgánem, čímž porušil zákonná ustanovení zákona o silničním provozu, konkrétně ustanovení § 4 písm. b), to je „při účasti na provozu na pozemních komunikacích je každý povinen řídit se pravidly provozu na pozemních komunikacích upravenými tímto zákonem, ...“, § 53 odst. 2, to je „jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích než chodci nesmějí chodníku nebo stezky pro chodce užívat, pokud není v tomto zákoně stanoveno jinak.“

11. Je tedy zřejmé, že žalobce se teprve z rozhodnutí prvního stupně dozvěděl, jaké konkrétní porušení § 4 písm. b) silničního zákona je mu kladeno za vinu. Takový postup nelze aprobovat, když podle čl. 6 odst. 3 písm. a) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv platí, že každý, kdo je obviněn z činu trestní povahy (kam spadá i přestupek), má právo být neprodleně podrobně seznámen s povahou a důvodem obvinění proti němu. Má mít tak právo na přiměřený čas k přípravě své obhajoby.
12. Tato práva žalobce respektována nebyla, neboť žalobce se až z rozhodnutí prvního stupně dozvídá, z čeho přesně sestává obvinění proti němu. Jen ztěžuje se tak žalobce mohl proti tomuto obvinění bránit. Rozhodnutí prvního stupně je překvapivé rovněž proto, neboť žalobce s ohledem na koncepci Vyrozumění obviněného ze dne 17. 10. 2016 očekával, že správní orgán od stíhání údajného porušení § 4 písm. b) silničního zákona upustil, a nadále stíhá pouze porušení § 53 odst. 2 téhož zákona.
13. Žalobce dále namítal, že správní orgán postupoval **v rozporu s ustanoveními o společném řízení**, neboť ačkoliv z podkladů od policie vyplývalo, že žalobce měl kromě § 53 odst. 2 zákona o silničním provozu porušit též dopravní značku č. B 29 (s čímž se ostatně správní orgán v odůvodnění svého rozhodnutí ztotožnil), správní orgán tyto přestupky neprojednal ve společném řízení.
14. Čtvrtý žalobní důvod se dotýkal **formy zavinění** daného přestupku. Žalobce v podstatě namítal, že správní orgán uzavřel, že žalobce jednal v úmyslu přímém, aniž by však tento závěr řádně odůvodnil a prokázal. Správní orgán jej odůvodnil tím, že „z okolností případu lze konstatovat, že obviněný jednal v úmyslu přímém dle § 4 odst. 2, písm. a) přestupkového zákona, neboť chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem a to vzhledem ke skutečnosti, že policejní orgán v místě řešil obdobný dopravní přestupek s jiným řidičem a přesto v daném místě porušil zákon o silničním provozu a dále i z důvodu, že se jedná o řidiče motorového vozidla, musel si být vědom, že se svým jednáním dopouští porušení zákona o silničním provozu, který jako řidič musí znát a to i z důvodu, že skládal příslušnou zkoušku z pravidel silničního provozu při získávání řidičského oprávnění.“
15. Žalobce však na daném místě a daným způsobem zastavil z toho důvodu, že stejným způsobem parkovali policisté. Měl totiž za to, že se nejedná o chodník, čemuž nasvědčovalo i to, že patník této plochy byl snížen tak, aby umožňoval vjezd vozidel. Úvahu správního orgánu, že žalobce věděl, co policisté s řidičem Favoritu řeší, označil za absurdní. Policistům ostatně sdělil, že zaparkoval na daném místě proto, aby počkal na kamaráda. Z takového motivu lze tak podle žalobce dovodit nanejvýše úmysl nepřímý, spíše však nedbalost vědomou, v žádném případě však úmysl přímý. Správní orgán navíc neodůvodnil, v čem spočíval zájem chráněný zákonem v daném případě, takže jeho závěr o úmyslu přímém je nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Žalobce rovněž nemohl presumovat, zda plocha, na které stál, byla jako chodník určena příslušným silničním úřadem. Správní orgán tedy neprokázal, že by žalobce věděl, že vjíždí na chodník, a ani to, že by takovým jednáním chtěl ohrozit nebo porušit zájem chráněný zákonem.

16. V posledním žalobním bodu žalobce zpochybňoval **naplnění materiální stránky přestupku**, když správní orgán při úvahách o ní zůstal podle žalobce toliko v abstraktní rovině. Svůj závěr o materiální stránce přestupku nijak neodůvodnil. Rovněž z tohoto důvodu má rozhodnutí prvního stupně za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Krom toho žalobce namítal, že dle jeho názoru materiální stránka přestupku naplněna být nemohla, neboť k ohrožení či omezení chodců dojít nemohlo, když stál s vozidlem na samém okraji dané plochy. Proto, i kdyby se jednalo o chodník, nikdo nemohl být omezen ani ohrožen, jelikož zde zůstával dostatek místa, aby se zde minuli chodci jdoucí proti sobě. Podle videozáznamu se ostatně v předmětném místě v danou chvíli žádní chodci nevyskytovali.
17. V závěru žaloby vyjádřil žalobce (obdobně jeho právní zástupce) nesouhlas s publikací rozhodnutí v jeho věci na internetových stránkách Nejvyššího správního soudu. Tato část žaloby se však již netýkala žalované věci, proto se jí krajský soud nemusel zabývat. Žalobce navrhoval žalované rozhodnutí zrušit (včetně prvoinstančního správního rozhodnutí, jež mu předcházelo) a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

18. Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 18. 5. 2017. Odkázal se v něm (v souvislosti se žalobními námitkami) na odůvodnění žalovaného rozhodnutí, v němž se prý věci podrobně zabýval. Zdůraznil, že přestupek byl zjištěn a zadokumentován hlídkou Policie ČR. Na místě bylo sepsáno oznámení o přestupku, které žalobce odmítl podepsat. Na místě byla pořízena fotodokumentace, ze které je dle názoru žalovaného zcela zřejmé, že vozidlo žalobce bylo zaparkováno zčásti na chodníku. V otázce pojmu „chodník“ žalovaný odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2008, č.j. 2 As 48/2008-58 ze dne 31.7.2008, podle něhož „... slovo „chodník“ samo o sobě naznačuje - dlužno chodníkem rozuměti onu část uličního pozemku (zpravidla podél domů), která svou úpravou je vyhrazena pro pěší, při čemž však pro kvalifikaci takto upraveného pruhu ulice jako „chodníku“ je bez významu jeho šířka, stejně jako okolnost, ... že chodník vedle vlastního svého určení slouží obvykle také k odvrácení srážkových vod od domů a k odvádění jich do uličních kanálů.“
19. V žalobě jsou uvedeny námitky, které bylo možno uplatnit již v rámci odvolacího řízení, kdy by měl žalovaný možnost se s nimi řádně vypořádat. Žalobce podal v zákonné lhůtě blanketní odvolání, bez zaručeného elektronického podpisu. V odvolání uvedl, že žádá správní orgán, ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb., o zaslání kopie protokolu o ústním jednání, úředního záznamu sepsaného policisty a obsahu spisu a to do datové schránky nebo poštou na adresu trvalého pobytu. Následně žádal odvolací orgán, aby ho před vydáním rozhodnutí poučil o tom, kdo bude ve věci rozhodovat, aby mohl případně namítat podjatost této osoby. Doplněné odvolání o podpis bylo doručeno dne 12. 12. 2016. Správní orgán vyzval žalobce k doplnění podání dle § 37 správního řádu ve stanovené lhůtě, což nebylo učiněno. Další námitky žalobce neuplatnil a účelově je přesunul až do žaloby.
20. Žalovaný vyjádřil přesvědčení, že k řízení přistoupil odpovědně a nezaújatě a posoudil všechny relevantní skutečnosti. Napadené rozhodnutí považuje za věcně správné, odpovídající zjištěným a ničím nevyvráceným skutečnostem. Vzhledem k tomu navrhoval žalobu zamítnout.

IV. Skutková zjištění a právní závěry krajského soudu

21. K projednání žaloby nařídil krajský soud na den 22. 2. 2019 jednání. Oba účastníci se z účasti na něm předem písemně omluvili, přičemž souhlasili s projednáním žaloby v jejich nepřítomnosti. Projednání žaloby v jejich nepřítomnosti ostatně nebránila žádná skutečnost. Vzhledem k tomu krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), přičemž dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.
22. Žaloba je nedůvodná, a to s ohledem na následující skutečnosti (dále je krajským soudem reagováno na jednotlivé žalobní body v pořadí uvedeném v žalobě).

1. Chodník

23. Z fotodokumentace, která zachycuje dané přestupkové jednání, je zřejmé, že se ho žalobce dopustil v ulici Revoluční, která je bezpochyby nejvýznamnější komunikací v obci Stará Paka, ať již z důvodu své vybavenosti (obchody, služby), či svého významu v silniční síti okresu Jičín, neboť jde o silnici č. II/284. Jak z videozáznamu, tak z fotodokumentace je zřejmé, že žalobce stál se svým vozidlem na ploše ze zámkové betonové dlažby, nacházející se mezi uvedenou silnicí a souvislou zástavbou bytovými domy, jejichž první nadzemní podlaží slouží k prodejným účelům. Konkrétně stál před prodejnou NEALKO – NÁPOJE. Než na tomto místě žalobce zastavil, minul dopravní značku č. B 29 Zákaz stání a dále (všechny stavby v těsné návaznosti) prodejnu s názvem Podkrkonošská uzenina, prodejnu Potravin, před kterou je značka autobusové zastávky a prodejnu se zeleninou a ovocem. O tom, že žalobce zastavil na chodníku, tak nemá krajský soud sebemenších pochybností již jen z popsanych skutečností. O co jiného by se mohlo jednat, než o chodník? To nespécifikoval ani žalobce, a tak jen účelově setrval na námitce, že nebylo doloženo *„rozhodnutí silničního úřadu o zařazení předmětné pozemní komunikace do kategorie chodníků“*.
24. Dlužno přitom poznamenat, že existence chodníku nebyla v průběhu řízení před správními orgány zpochybňována a není se ani čemu divit. Vždyť zmocněncem žalobce byl Ing. M. J., tak dobře známý správním soudům napříč Českou republikou svými obstrukčními postupy. Právě proto také byla námitka ohledně *„prokázání chodníku“* ponechána až do žaloby. Po celou dobu přestupkového řízení byl v tomto směru jmenovaný nečinný.
25. Dle zákona o silničním provozu je stanoven obecný zákaz vjíždět na chodník, a tedy i na něm parkovat, když dle jeho § 53 odst. 2 nesmí jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích, než chodci, užívat chodník nebo stezku pro chodce. Výjimky z této úpravy mohou spočívat např. v místní úpravě provozu na pozemních komunikacích, jež parkování na chodníku umožní. Bylo tak na žalobci, aby v rámci procesní obrany v řízení před správními orgány tvrdil a dokládal, že v uvedeném případě mohl na chodníku zastavit, případně zpochybnit existenci chodníku. Nic takového ale žalobce (jeho zmocněnec) v průběhu správního řízení neučinil (k takovému procesní pasivitě účastníka správního řízení srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2017 č. j. 10 As 24/2015-71).
26. Krajský soud nemá sebemenší pochybnost o tom, že zastavil-li žalobce předmětné vozidlo na popsaném místě, tak že je zastavil na chodníku. Svědčí o tom jeho stavebně

technický způsob provedení a situování daného prostoru, přičemž je z položených obrubníků zřetelně rozpoznatelné, kde se nachází hranice mezi komunikací a chodníkem. Pokud se žalobce zmiňoval o sníženém patníku (zřejmě měl na mysli obrubník), jde o snížení obrubníku z důvodu vjezdu do vrat mezi domy, což je zcela pochopitelné a běžné řešení. Takovéto stavebně technické řešení totiž usnadňuje přejezd chodníku na vedlejší pozemky, jež byly zastavěny domy. S přestupkem žalobce ale nemá uváděné snížení „patníku“ vůbec nic společného. K otázce pojmu chodník se vyjádřil ostatně i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 11. 9. 2013, č. j. 1 As 76/2013-27, v němž konstatoval, že *„je nutné rovněž výraz chodník chápat shodně jako v běžném životě: chodníkem bude část ulice nebo silnice určená pro pěší zřetelně oddělená od ostatní komunikace (zpravidla zvýšeným obrubníkem), která často lemuje zástavbu, resp. oplocení pozemku, na straně jedné a ostatní komunikaci na straně druhé.“* Obdobně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 1. 2018, č. j. 6 As 333/2017-31, uvedl, že *„pojem „chodník“ není v žádném právním předpise definován a nutno tedy vycházet z jeho významu v obecné řeči (srov. ČERNÍNOVÁ, M., ČERNÍN, K., TICHÝ, M. Zákon o pozemních komunikacích. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015. 528 s., str. 269). Pro určení, zda se v konkrétním případě jedná o chodník, nemůže být proto určující ani údaj o způsobu využití pozemku v katastru nemovitostí (který je nadto právně nezávazný), ani obsah pasportu místních komunikací obce, neboť v něm jsou povinně vedeny pouze jednotlivé místní komunikace, zatímco chodník může být též součástí místní či účelové komunikace nebo samostatnou účelovou komunikací. Rozhodující je tudíž pouze faktický stav na místě.“*

27. Fotodokumentace založená ve správním spisu dokumentuje situaci na místě nezpochybnitelným způsobem a jednoznačně z ní plyne, že se vozidlo žalobce nachází v prostoru, který je chodníkem. A to nikoliv chodníkem jako samostatnou místní komunikací, ale jako součástí pozemní komunikace, ke které přiléhá (viz § 12 odst. 4 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích). Požadavek žalobce na opatření samostatného rozhodnutí o předmětném chodníku je proto nepřipadný. Nepřipadná je i jeho výmluva, že na chodníku zastavil, protože tam stálo policejní vozidlo, neboť to tam stálo v souvislosti s policejním zásahem a tedy oprávněně.

2. Překvapivost rozhodnutí prvního stupně

28. K projednání přestupku na den 8. 6. 2016 byl předvolán žalobce a jako svědci M. R. a zasahující policisté. Svědek M. R. převzal předvolání dne 3. 5. 2016, tedy více jak měsíc předem před konáním jednání. Jednání bylo nařizeno na 9:00 hodin, přičemž toho dne v 8:15 hodin se oprávněné úřední osobě ozval telefonicky Ing. M. J. s tím, že jako zmocněnec žalobce netrvá na přítomnosti u ústního jednání a souhlasí s provedením výsledků svědků v jeho nepřítomnosti. Téhož dne, tedy 8. 6. 2016 a v den konání jednání o přestupku, obdržel prvoinstanční správní úřad dopis svědka M. R., v němž jmenovaný uvádí, že *„Úplně jsem zapomněl na to, že v době konání ústního jednání odlétám na dovolenou. Víím, že jsem se měl omluvit dříve, předvolání jsem ale někam založil a až dnes si na nutnost omluvy vzpomněl.“* K tomu dlužno dodat, že pan M. R. byl v době spáchání daného přestupku na straně žalobce jako spolujezdec a že jak si správní orgán následně ověřil, na jím zmiňované dovolené dne 8. 6. 2016 nebyl. Ostatní svědci se jednání zúčastnili a byli k věci vyslechnuti. Před rozhodnutím ve věci byl zmocněnec žalobce seznámen s obsahem protokolu o projednání přestupku. Ve stanovené lhůtě se k podkladům rozhodnutí ale nevyjádřil. Správní orgán rozhodl ve věci dne 23. 6. 2016 pod č.j. MUNP/2016/9629, žalobce proti němu podal dne 18. 7. 2016 odvolání, které

- věcně neodůvodnil a neučinil tak ani na výzvu správního orgánu. Rozhodnutím ze dne 7. 10. 2016, č.j. KUKHK-29437/DS/2016/Er, žalovaný zrušil vpředu uvedené rozhodnutí správního orgánu ze dne 23. 6. 2016, a věc mu vrátil k novému projednání. Před novým rozhodnutím ve věci umožnil správní orgán zmocněnci žalobce se k věci dle § 36 odst. 3 správního řádu vyjádřit, Ten se dne 2. 11. 2016 dostavil ke správnímu orgánu, přičemž se seznámil s celým správním spisem. Krom toho mu byla dána kompletní kopie spisového materiálu a bylo mu vyhověno i v tom, aby se k věci vyjádřil do 9. 11. 2016, což neučinil.
29. Správní orgán rozhodl ve věci znovu dne 15. 11. 2016 pod č.j. MUNP/2016/16834, přičemž na straně šesté se vyjádřil k osobě svědka M. R. Na jeho výslechu netrval proto, neboť již provedené důkazy byly dostatečné k závěru, že se žalobce daného přestupku skutečně dopustil (v podrobnostech viz odůvodnění prvoinstančního správního rozhodnutí).
30. Žalobce se odvolal i proti tomuto dalšímu prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí, a jak je u Ing. M. J. zcela běžné, opět pouze blanketním způsobem. Dodal však, že *„Podání bude doplněno v zákonné lhůtě.“* V zájmu ochrany práv žalobce byl jeho zmocněnec vyzván k tomu, aby odstranil vady odvolání, což se nestalo. Jinými také slovy, žalobce nebrojil proti tomu, že nedošlo k výslechu M. R. a proti důvodu, proč se tak stalo.
31. Z uvedeného plyne, že zmocněnec žalobce v průběhu přestupkového řízení nevznese nikdy námitku směřující proti tomu, že původně obeslaný svědek M. R. nebyl vyslechnut k věci jako svědek. Tvrzení, že se chtěl k věci vyjádřit až poté, až bude jeho výslech proveden, je proto zcela nepřipadné, neboť tak zkušenému zmocněnci, jakým Ing. M. J. je, přeci muselo být zřejmé, je-li vyzýván k vyjádření se k podkladům rozhodnutí podle § 36 odst. 3 správního řádu, tak že již bylo dokazování skončeno, že se již žádné další důkazy, tedy ani výslech M. R., provádět nebudou. Nevadilo mu to přitom ani v úrovni řízení před správním orgánem a uvedenou námitku neučinil ani předmětem odvolání. Nechal si ji účelově až do žaloby, ale jak z výše uvedeného vyplývá, zcela nekorektním a věci neodpovídajícím způsobem.
32. Za překvapivost rozhodnutí nemohl krajský soud uznat ani námitku, že se teprve z druhého rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu dozvěděl, jaké *„konkrétní porušení § 4 písm. b) silničního zákona je mu kladeno za vinu.“* O tom byl totiž informován již policisty přímo na místě (viz Oznámení přestupku) a jasně to plynulo i z odůvodnění již prvního rozhodnutí správního orgánu. Ostatně pokud měl žalobce v tomto směru nějaké pochybnosti, je s podivem, že je rovněž v průběhu přestupkového řízení neuplatnil.

3. Společné řízení

33. Podle § 57 přestupkového zákona č. 200/1990 Sb., platného v době spáchání daného přestupku, jestliže se pachatel dopustil více přestupků, jejichž skutková podstata se týká porušení právních povinností vyskytujících se ve stejné oblasti veřejné správy a které je příslušný projednávat též orgán, projednávají se tyto přestupky ve společném řízení. Namítá-li tedy žalobce, že z podkladů policie vyplývá, že měl kromě projednávaného přestupku porušit současně zákaz plynoucí z dopravní značky č. B 29, v podstatě tím říká, že by se mělo šetřit, zda nezůstal jeden z přestupků opomenut, zda by neměl být potrestán přísněji (např. co výše pokuty). Od počátku přestupkového řízení je však zřejmé, že žalobce je trestán za porušení § 53 odst. 2 zákona o silničním provozu, v němž je stanoven obecný zákaz vjíždět na chodník. Právě za tento přestupek byl také žalobce

žalovaným rozhodnutím postižen, za žádný jiný, a to ani v přezkoumávaném rozhodnutí ani jiným správním rozhodnutím. K porušení daného ustanovení, tedy že by se souběžně projednávaly v samostatných přestupkových řízeních (nikoliv společně) žalobcem zmiňované přestupky, samostatně o nich bylo rozhodováno, nedošlo. Jinými slovy, žalobce nebyl postižen dvakrát a již ani být nemůže vzhledem k prekluzivní lhůtě. Ostatně, pokud žalobce nebyl za uvedený přestupek postižen, je to věc orgánů veřejné správy, nikoliv soudu.

4. Úmysl přímý

34. Správní orgán se zabýval otázkou zavinění od strany šesté dole rozhodnutí dále. Konstatoval, že k odpovědnosti za přestupek postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Nicméně z okolností případu dovodil, že lze konstatovat, že obviněný jednal v úmyslu přímém dle § 4 odst. 2 písm. a) přestupkového zákona.

35. Je nepochybné, že z hlediska subjektivní stránky přestupku se v případě fyzických osob vyžaduje zavinění, které je (bylo) nezbytnou podmínkou odpovědnosti. Zavinění je definováno jako psychický vztah pachatele k vlastnímu protiprávnímu jednání (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2007, č.j. 4 As 40/2007-53). Tento vztah je vyjádřen buď jako přímý nebo nepřímý úmysl, nebo jako vědomá či nevědomá nedbalost. Tyto formy zavinění byly definovány v § 4 odst. 1 a 2 přestupkového zákona následovně:

(1) Přestupek je spáchán z nedbalosti, jestliže pachatel

- a) věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí nebo
- b) nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.

(2) Přestupek je spáchán úmyslně, jestliže pachatel

- a) chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem nebo
- b) věděl, že svým jednáním může ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, byl s tím srozuměn.

36. K uvedenému, a to ve světle žalobních námitek, třeba uvést, že správní orgán s přestupcem osobně vůbec nejednal, nevyslechl ho k otázce zavinění, a tak jeho závěr, že daný přestupek byl spáchán s přímým úmyslem, nemůže být již jen z tohoto důvodu řádně prokázán. Správní orgán zřejmě vyšel z vnější formy celého protiprávního jednání - zastavení vozidla na chodníku v přítomnosti policie, to se běžně neděje, nezájem žalobce o řešení věci na místě, podle svědecké výpovědi jednoho z policistů mu jednání žalobce „přišlo až jako provokativní, neboť si musel být vědom toho, že za stejný přestupek je řešen řidič vozidla zn. Škoda Favorit“. A mohlo na tom i něco být, byl-li žalobce „pojištěn proti pokutám“ u Motoristické vzájemné pojišťovny, Družstvo (viz zaplacení soudního poplatku ze žaloby touto pojišťovnou), žalobce zastupoval Ing. M. J. a v přezkumném soudním řízení Mgr. V. V., advokát. Tedy osoby, které jsou opakovaně zástupci klientů Motoristické vzájemné pojišťovny, Družstva, kteří se často právě z těchto důvodů chovají při dopravních policejních kontrolách nepřiměřeně s tím, že pokutu stejně platit nebudou. Ostatně následné chování pachatele protiprávního jednání může být

nápovědou pro hodnocení zavinění v době činu (viz Nejvyšší soud sp. zn. 8 Tdo 394/2010).

37. Přestože tedy úvaha správního orgánu o formě zavinění v úmyslu přímém zůstala neprokázána (v přímém úmyslu je přestupek spáchán tehdy, jestliže pachatel chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem), nezměnilo to nic na závěru, že se žalobce daného přestupku dopustil zcela jistě formou nedbalostní, což ostatně ani žalobce nevyvracel. A k postihu za daný přestupek, k odpovědnosti za něj, postačí zavinění nedbalostní. Ostatně sám žalobce v bodu 22 žaloby uvedl, že „...*motiv žalobcovy jednání byl nadto správnímu orgánu znám, neboť jej sdělil policistům, kterým uvedl, že zaparkoval na tomto místě proto, aby počkal na kamaráda. Z takového motivu lze dovodit nanejvýše úmysl nepřímý, spíše však nedbalost vědomou, v žádném případě však úmysl přímý.*“ Byť je tedy tato žalobní námitka důvodná, nemohla na rozhodnutí ve věci nic změnit.

5. Materiální stránka přestupku

38. Důvodnou neshledal krajský soud ani žalobní námitku, podle které skutek kladený žalobci za vinu nenaplňoval materiální stránku přestupku, neboť k ohrožení či omezení chodců dojít nemohlo, když žalobce stál s vozidlem na samém okraji chodníku a chodcům zbývalo dostatek místa. Jak již uvedeno výše, správní orgán se zabýval skutkovou podstatou daného přestupku od strany šesté dole prvoinstančního správního rozhodnutí, přičemž jeho materiální stránce věnoval výslovně odstavec třetí na jeho straně sedmé. Své uvážení v této věci uzavřel s tím, že nerespektování povinností daných zákonem o silničním provozu představuje jeho závažné porušení a že nemá daný případ za bagatelní porušení zákona o silničním provozu. Již z této skutečnosti je zřejmé, že správní orgán vzal v úvahu, že se trestnost přestupků řídí obdobnými principy a pravidly, jakými se řídí i trestnost trestných činů, a pro trestnost jednání, které naplňuje formální znaky přestupku, musí být naplněna nejen formální, ale i materiální stránka přestupkového jednání. Žalovaný se se závěry správního orgánu ztotožnil.
39. Ze správního spisu plyne, že vozidlo stálo na chodníku svojí cca čtvrtinou. Že tím došlo k porušení ustanovení § 53 odst. 2 zákona o silničním provozu není pochyb, když uvedené zákonné ustanovení nerozlišuje jakou měrou, z hlediska svého objemu, by snad mohlo vozidlo chodníku užívat a jakou nikoliv. Zároveň ale třeba zdůraznit, že toto hledisko není jediné, z něhož lze pro konkrétní případ dovozovat naplnění materiálního znaku projednávaného přestupku. Žalobce stál totiž nejen na chodníku, ale i přímo na pozemní komunikaci, kde to bylo dopravní značkou č. B 29 zakázáno. Tímto svým stáním tak ohrožoval nejen chodce na chodníku, ale i provoz na pozemní komunikaci, neboť zákonitě zužoval širí obousměrně průjezdné pozemní komunikace. Navíc stál v prostoru, kde je značka autobusové zastávky. Z uvedeného plyne, že žalobce použil chodník v místě naprosto nevhodném z mnoha důvodů, a pokud je správní orgány nezmínily, tak jen proto, že věc pro ně byla zcela jasná, a krajský soud jim v tomto směru rozumí, zvláště když nebyla tato otázka v průběhu přestupkového řízení vůbec namítána.
40. K dané problematice třeba též dodat, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech i materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45). To samozřejmě

neznamená, že by k naplnění materiálního znaku skutkové podstaty přestupku došlo vždy, když je naplněn formální znak přestupku zaviněným jednáním fyzické osoby. Pokud se k okolnostem jednání, jež naplní formální znaky skutkové podstaty přestupku, přidruží takové další významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku. V přezkoumávané věci ale nebyly orgány veřejné správy takové okolnosti zjištěny, a jak uvedeno vpředu, nezjistil je ani krajský soud. Krajský soud má za to, že zákon o silničním provozu má zásadní význam v zajištění bezpečnosti provozu, zdraví, života a majetku všech účastníků tohoto provozu, tedy v tom, aby komunikace, včetně jejich součástí, nebyly „džunglí“. Mýlil by se pak ten, kdo by dovozoval, že jen ohrožení zájmu chráněného zákonem o silničním provozu nestačí. Naopak podle § 2 odst. 1 tehdejšího zákona o přestupcích je přestupkem „zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně“. K naplnění materiální stránky přestupku tedy postačí i jen ohrožení chráněného zájmu. Jinými slovy, naplnění formálních znaků skutkové podstaty přestupku bude běžně znamenat i naplnění znaku materiálního, tedy porušení nebo ohrožení určitého zájmu společnosti, resp. jen v případě přistoupení dalších významných okolností bude moci být uzavřeno, že k naplnění materiální stránky nedošlo. V daném případě však podle krajského soudu není žádný prostor pro zpochybňování materiální stránky přestupku. Žalobce totiž vytvořil potenciálně nebezpečnou situaci a je bez významu, že nedošlo ke konkrétním škodlivým důsledkům. Součástí skutkové podstaty ohrožovacích přestupků totiž není následek v podobě zasažení do zákonem chráněných zájmů, nýbrž postačí pouhé jejich ohrožení.

41. V rozsudku ze dne 17. 2. 2016, č. j. 1 As 237/2015-31, k tomu Nejvyšší správní soud doplnil, byť v souvislosti s jiným typem přestupku: „*Proto se trestá již samotné překročení maximální povolené rychlosti ohrožující bezpečnost okolních osob, i když zrovna není způsobena žádná nehoda. Proto je na místě trestat i stání na chodníku ohrožující výkon práva chodců pohybovat se po chodníku, i když se zrovna v daném místě a v daný čas nemíjel dětský kočárek s invalidním vozíkem.*“
42. Vzhledem k uvedenému krajský soud nikterak nezpochybňuje fakt, že k naplnění materiálního znaku přestupku došlo. Nebyly zjištěny žádné zvláštní okolnosti případu, které by nebezpečnost jednání zásadním způsobem snižovaly pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků. Jestliže žalobce tvrdí, že nemohlo nijak dojít k ohrožení bezpečnosti provozu na chodníku, neboť i přes vozidlo žalobce zde byl dostatek prostoru pro pohyb chodců, tak toto tvrzení nijak nenaplnuje požadavek na „zvláštní okolnosti případu“. Chodník v místě spáchání deliktu může být koncipován šířeji, než je obvyklé, ale přesto na něm není povoleno parkování. Žalobci ostatně nijak nepřísluší subjektivně hodnotit, zda byl nebo nebyl dostatek prostoru pro pohyb chodců. Navíc žalobce svým jednáním porušil také dopravní značku č. B 29 (zákaz stání), jak již uvedeno výše.
43. S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl krajský soud k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

44. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Krajský soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve

věci úspěch, a pokud jde o žalovaného, krajský soud nezjistil, že by mu nějaké náklady řízení vznikly (viz výrok II. tohoto rozsudku).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Hradec Králové 22. února 2019

JUDr. Pavel Kumprecht v. r.
samosoudce